

Fremtidens optagelsessystem

Indledning

Hvert år skal mange elever og studerende fordeles på ungdomsuddannelser og videregående uddannelser i Danmark. Det kræver et optagelsessystem, der tager forskellige hensyn. I Radikal Ungdom ønsker vi et optagelsessystem, som fordeler på så retfærdig vis som muligt, som skaber det bedste match mellem studerende og uddannelse, og som giver uddannelsesinstitutionerne plads til at fokusere på deres reelle formål frem for optagelse og sortering. Samtidig ønsker vi et optagelsessystem, der tager hensyn til social mobilitet, og som er til at gennemskue og navigere i for elever og studerende.

Dette program er Radikal Ungdoms bud på et alternativt optagelsessystem, der gør op med mange af de væsentligste udfordringer og problematikker.

Den danske udenrigstjeneste skal styrkes med flere økonomiske midler.

Problemer

Vores nuværende optagelsessystem i Danmark, hvor langt størstedelen bliver optaget på baggrund af karaktergennemsnit, rummer en lang række udfordringer og problematikker:

- ❓ Et karaktergennemsnit siger ikke nok om et menneske. Gennemsnittet skelner ikke altid mellem relevante kompetencer, og det betyder, at det ikke altid er nok at være dygtig inden for de fag, som er relevante for ens uddannelse. Et karaktergennemsnit siger ikke nok om et menneske. Gennemsnittet skelner ikke mellem relevante kompetencer, men vægter alle fag lige højt, så det er ikke nok at være dygtig inden for de fag, som er relevante for ens uddannelse.
- ❓ Stor motivation eller interesse for et bestemt studie vægtes ikke nok. Vi risikerer at miste motiverede og kvalificerede kandidater, fordi de ikke har opnået et tilstrækkeligt højt gennemsnit. En høj karakterkvotient siger nemlig ikke noget om de kompetencer et studie kræver, men handler udelukkende om studiets popularitet.
- ❓ Elever, som opnår et højt karaktergennemsnit på deres ungdomsuddannelse, kan føle, at de bør udnytte deres høje gennemsnit til at søge ind på et ”populært” studie, selvom det ikke nødvendigvis er det rette valg for dem.
- ❓ Et optagelsessystem, der er baseret på karaktergennemsnit, gør det svært for elever, der ikke klarede sig specielt godt på ungdomsuddannelserne, men som har taget tid til at blive ældre og mere parate, at få en chance mere i systemet.
- ❓ Formålet med institutioner som folkeskolen og de gymnasiale uddannelser bliver rettet mod optagelse, frem for læring og fordybelse.
- ❓ På gymnasiale uddannelser oplever man en kultur, hvor elever vælger fag ud fra strategiske overvejelser, om hvordan de kan få de højeste karakterer frem for nysgerrighed eller lysten til at udfordre sig selv.
- ❓ Både på gymnasierne og i udskolingen i folkeskolen ser man, hvordan undervisningens fokus flyttes til udenadslære og eksamenstræning i stedet for fordybelse, varierende undervisning og selvstændig tænkning hos eleverne.
- ❓ Der bliver en mangel på formativ feedback i undervisningen. Det er en skam, fordi formativ feedback er med til at fremme læring og indre motivation.

- ❓ Det skarpe fokus på karaktergennemsnit og præstation er med til at skabe mistrivsel, stress og en usund læringskultur hos eleverne.

Ideen

Det vigtigste princip i Radikal Ungdoms bud på et alternativt optagelsessystem er, at optagelsesprocessen rykkes fra den institution, hvorfra eleven dimitterer, og til den institution hvor eleverne søger optagelse. Radikal Ungdom ønsker denne ændring, fordi et system, der som i dag, er baseret på karakterer fra den tidligere uddannelsesinstitution, skævvrider den tidligere uddannelses undervisning, formål, evalueringsformer og muligheder for at tænke nyt, fordi den er bundet op af optagelsessystemets rammer. Med dette nye forslag, vil uddannelsesinstitutioner som folkeskoler og gymnasier i langt højere grad blive sat fri. De vil have frihed til at indrette evaluering og undervisning, så det i højere grad afspejler formålet med uddannelsen, og eleverne vil blive fri til at fokusere på læring fremfor præstation og taktik.

Optagelse

I det nye optagelsessystem ønsker Radikal Ungdom, at:

- ❓ Videregående uddannelsesinstitutioner i højere grad skal have lov til at udforme en optagelsesproces, der giver mening for det enkelte fag.
- ❓ Der i disse optagelsesprocesser lægges stort fokus på optagelsesprøver og test, da det er en optagelsesmetode, der fremmer social mobilitet mere end andre metoder.
- ❓ Metoder som optagelsessamtaler og frit optag også er muligheder, særligt på mindre fag med færre ansøgere.
- ❓ Optagelsesprocessen ikke må baseres på tidligere karakterer, og dermed afskaffes kvote 1 og 2, samt karakterkrav på ungdomsuddannelser, som vi kender det i dag.

Evaluering og afslutning på uddannelser

Radikal Ungdom ønsker, at:

- ❓ Uddannelsesstederne stadig skal afsluttes med forskellige former for afsluttende prøver eller projekter men:
  - o Disse skal være tilpasset formålet med uddannelsen og have fokus på bredere kompetencer.
  - o Uddannelsesstederne i langt højere grad selv må udforme afsluttende evalueringsformer, som er meningsfulde for dem.
- ❓ Med presset og rammerne fra optagelsessystemet fjernet, skal principperne for undervisning og evaluering tættere på lærer og elev. Herunder beslutningen om, hvorvidt karakterer skal være en del af evalueringsformerne.
- ❓ Der lægges stor vægt på formative evalueringsformer og konstruktiv feedback, som fremmer elevernes læring og hjælper dem til at forstå egne styrker og udfordringer.
- ❓ Der skabes en god og gennemsigtig kultur omkring evaluering, hvor eleverne bliver bevidste om, hvordan evaluering bruges til henholdsvis at vurdere, motivere og vejlede dem.
- ❓ *Års- og terminskarakterer gøres frivillige, da karakterer ikke skal være et obligatorisk, men frivilligt evalueringssværktøj*

Fra grundskolen til ungdomsuddannelser

Grundskolens overordnede formål er at lære eleverne at lære, men i dag bliver dette ofte reduceret til pæne ord i udskoling, hvor fokuset kommer til at lægge på at blive klar til gymnasiet - på trods af, at det ikke er den vej alle eleverne skal. Radikal Ungdom ønsker i stedet, at grundskolens udskoling skal afspejle dets formål og være en afslutning på det eleverne har lært gennem alle 10 år.

Radikal Ungdom ønsker derfor, at:

- ❓ Afskaffe grundskolernes afgangsprøve, som den eksisterer nu.
- ❓ Indføre afslutning af fagene gennem forskellige projekter og prøver, der bestemmes lokalt på den enkelte skole.
- ❓ Alle karakterkrav til ungdomsuddannelser afskaffes, og at der i stedet genindføres frit optag. Dog skal det fortsat være tilladt for gymnasier at profilere sig forskelligt, samt for 10 klasser at indføre optagelsesprøver.
- ❓ Studievejledning i langt højere grad bliver anvendt som et værktøj til at sikre den gode overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse (se selvstændigt afsnit).

Fra ungdomsuddannelser til videregående uddannelser

I dag dikteres en stor del af ungdomsuddannelsernes opbygning, og elevernes valg undervejs, af hensyn til optagelsen på videregående uddannelser. Radikal Ungdom ønsker i stedet ungdomsuddannelser, der formår at være både uddannende og dannende, og hvor eleverne ikke kun går i skole for at få et diplom, men for at lære.

Radikal Ungdom ønsker derfor at:

- ❓ Afskaffe kvote 1 og 2, som vi kender det i dag. Dog skal det stadig være muligt for uddannelsesinstitutionerne at stille krav til, at studerende har bestået visse fag.
- ❓ Give de enkelte uddannelsesinstitutioner lov til selv at udforme en optagelsesproces, der er meningsfuld for det enkelte fag. Dette kunne fx være test, optagelsessamtaler, motiverede ansøgninger, praktiske prøver etc.
- ❓ Gøre det muligt for uddannelsesinstitutioner at profilere sig på deres forskellige optagelsessystemer.
- ❓ Fortsat lade det være en mulighed for folk at søge internationale videregående uddannelser efter deres ungdomsuddannelse, ved at give de enkelte ungdomsuddannelser mulighed for selv at afgøre, hvordan man ønsker at give "predicted grades", og ved at lave en nationalt prøve, igennem hvilken man kan få nødvendige karakterer og andre resultater.

Studievejledning

En potentiel social slagside ved denne reform af optagelsessystemet vil være, at den mere uoverskuelige optagelsesproces vil gøre forskel på, om elever er fra ressourcestærke baggrunde, der er i stand til at hjælpe dem navigere i systemet. Derfor vil god, rettidig og specifik studievejledning være en meget vigtig ressource.

Radikal Ungdom mener derfor at:

- ❓ Der generelt skal tilføres flere ressourcer til systemet.

- ❓ Der skal oprettes en uddannelse for studievejledere/Ungdomsuddannelses-vejledere (UU-vejledere), parallelt til uddannelser i socialt arbejde, for at sikre, at vejlederne har forskellige baggrunde, og for at hæve anseelsen for jobbet.
- ❓ Alle grundskoleelever skal til samtale med deres UU-vejleder og en af klassens teamlærere for at gennemgå og spørge ind til deres ungdomsuddannelsesvalg, uddannelsesparathed og motivation.
- ❓ UU-vejledningsforløbets målsætning ikke skal opgøre eleverne i et binært system eller afgøre, om eleverne har mulighed for at blive optaget, men i stedet tilpasses den enkelte elev. For nogle kan fokus være valg af ungdomsuddannelse, mens fokus for andre kan ligge på valg af studieretning, uddannelsesparathed, sigte mod videregående uddannelse etc.
- ❓ Lærerne skal spille en central rolle i UU-vejledningen, fordi de kender eleverne godt, og er trænet i at fremhæve elevens særlige kompetencer. Læreren er en tryk tilstedeværelse for eleven.
- ❓ Studievejledning generelt skal spille en større rolle på ungdomsuddannelser.
- ❓ Så længe du bor i samme kommune skal du have mulighed for at gøre brug af din UU-vejleder, som kender dig. Dermed vil de fleste kunne få hjælp til optagelsessystemet på videregående uddannelser det samme sted, som de fik vejledning til ungdomsuddannelserne.

Vedttaget på HB6, d. 1. August 2020